

Päiväys
9.3.2023

1 (2)

Diaarinumero
146/2023

JULKINEN KUULUTUS

Valitus vesilain mukaisesta päätöksestä

Vesilain 15 luvun 3 §:n mukaan Vaasan hallinto-oikeuden on annettava lupaviranomaisen, valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain nojalla antaman päätöksen sekä ojitustoimituksessa annetun päätöksen johdosta jätetty valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

9.3.2023

Valituksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulituksen julkaisemisajankohdasta.

Valituksen tiedoksisaantipäivä on 16.3.2023.

Asia

Luvan hakija Jyvässeudun Sora Oy on jättänyt Vaasan hallinto-oikeuteen valituksen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä 22.12.2022 nro 211/2022 (Maa-ainesten ottaminen Vuonteen pohjavesialueella, Laukaa).

Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen.

Valitusasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja valitus pidetään nähtävillä 9.3. – 6.4.2023 Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla (<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/valituskuulutukset.html>).

Hallinto-oikeuden verkkosivuilla valitus on ilman liitteitä. Tieto kuulutuksesta on julkaistava Laukaan kunnassa.

Hallintolain 62 b §:n mukaan julkisen kuulituksen ja kuulutettavan asiakirjan tiedot julkaistaan, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Henkilötiedoista julkaistaan kuitenkin ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot.

Mahdollisuus vastineen antamiseen

Vaasan hallinto-oikeus varaa asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, tilaisuuden vastineen antamiseen. Mahdollinen vastine tulee toimittaa hallinto-oikeuteen **viimeistään 6.4.2023**. Viranomaisille varataan erikseen tilaisuus vastineen antamiseen.

Vastineeseen on merkittävä sen tekijän nimi, postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite. Vastineessa on ilmoitettava asian diaarinumero 146/2023.

Kiinteistön osaomistajaa pyydetään antamaan tieto kuulutuksesta myös kiinteistön mahdollisille muille omistajille ja haltijoille.

VAASAN HALLINTO-OIKEUS
Kuulemiskanslia
029 56 42729

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla:
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA

Hallintovalitus

VALITUKSEN KOHTEENA OLEVA PÄÄTÖS

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 22.12.2022 antama päätös LSSAVI/2543/2021 maa-ainesten ottamista koskevassa asiassa.

VALITTAJA

Jyvässeudun Sora Oy (y-tunnus 0838551-5)
Kuormaajantie 44
40320 Jyväskylä

VALITTAJAN ASIAMIEN JA PROSESSIOSOITE

[REDACTED]
Asianajotoimisto Norra Oy
Kauppurienkatu 12 A, 90100 Oulu
puhelin (08) 372188

[REDACTED] toimisto@norralaw.fi

ASIANOSAISASEMA

Jyvässeudun Sora Oy (jäljempänä "JSS") on hakenut Laukaan kunnan lupalautakunnalta maa-ainesottolupaa 28.1.2019 Vuonteen pohjavesialueella Lisä-Penttilän (410-407-7-123) ja Tarvasoran (410-407-7-168) kiinteistöille.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä "ELY-keskus") on lausunnossaan 27.5.2019 todennut, että maa-ainesten ottamiselle ei tule myöntää lupaa

ja mikäli lupaviranomainen harkitsee maa-ainesluvan myöntämistä, saattaa maa-ainesten ottaminen edellyttää myös aluehallintoviraston (jäljempänä "AVI") myöntämää vesilain mukaista lupaa vesitaloushankkeelle (jäljempänä "Vesilupa") ennen maa-ainesluparatkaisua. Laukaan Kunnan lupalautakunnalle 8.7.2019 osoittamassaan selvityksessä ELY-keskus on edellyttänyt AVI:n myöntämää Vesilupaa.

JSS on tämän vuoksi hakenut AVI:lta vesilain mukaista Vesilupaa.

AVI on 22.12.2022 antanut asiassa päätöksen, jolla se on hylännyt JSS:n hakemuksen Vesiluvan myöntämiseksi (jäljempänä "Päätös")¹. JSS on asianosainen asiassa.

SELVITYS VALITUKSEN MÄÄRÄAJASTA

AVI on tiedottanut Päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (<https://ylupa.avi.fi>) 22.12.2022 Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivullaan. Päätöksen liitteenä annetussa valitusosoituksessa vahvistetaan valitusajan päättyvän 30.1.2023.

VALITUS

1 VAATIMUKSET

JSS vaatii ensisijaisesti, että Vaasan hallinto-oikeus

1. kumoaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Päätöksen ja toteaa, että JSS:n maa-ainesottolupahakemuksen mukainen maa-ainesotto ei ole vesilain 3 luvun 2 §:n mukainen vesitaloushanke eikä maa-ainesottolupahakemuksen hyväksymisen edellytyksenä ole vesilain 3 luvun 4 §:n mukainen lupa vesitaloushankkeelle, ja palauttaa asian Laukaan kunnan lupaviranomaisen uudelleen päätettäväksi; ja
2. velvoittaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston korvaamaan JSS:n oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeudessa myöhemmin toimitettavan laskun mukaisesti korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua hallinto-oikeuden ratkaisun antamisesta lukien.

JSS vaatii toissijaisesti, että Vaasan hallinto-oikeus

1. kumoaa valituksen kohteena olevan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Päätöksen ja myöntää JSS:n hakeman vesilain 3 luvun 4:n mukaisen luvan vesitaloushankkeelle, tai vaihtoehtoisesti palauttaa asian AVI:n uudelleen valmisteltavaksi ja päätettäväksi; ja
2. velvoittaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston korvaamaan JSS:n oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeudessa myöhemmin toimitettavan laskun mukaisesti korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua hallinto-oikeuden ratkaisun antamisesta lukien.

¹ Liite 1

2 PERUSTELUT

2.1 Taustatiedot

2.1.1 Maa-aineslain mukainen hakemus ja hanke

Maa-aineslaissa (jäljempänä "MAL") tarkoitettuun ainesten ottamiseen on saatava lupaviranomaisen myöntämä lupa (MAL 4 §). Toimivalta lupa-asiassa kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. MAL 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen ole ristiriidassa MAL 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Luvan hakijan tulee selvittää ottamisen haitalliset vaikutukset ennen luvan hakemista. Sellaiseen maa-ainesten ottamiseen, josta aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, ei saa myöntää lupaa, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa (MAL 3 § 1 mom. 4 kohta).

JSS on hakenut 28.1.2019 maa-ainesten ottolupaa Laukaan kunnan lupalautakunnalta (jäljempänä "Hakemus"). Hakemus kohdistuu JSS:n omistamalle Tarvasoran kiinteistölle ja yksityisen omistamalla Lisä-Penttilän kiinteistölle. JSS:llä on sopimus maa-aineisten ottamisesta Lisä-Penttilän kiinteistöltä. Lupahakemuksessa ottolupaa haetaan kymmeneksi (10) vuodeksi vuosittaiselle ottomäärälle 35 400 m³ ja kokonaismäärälle 354 000 m³ (jäljempänä "Hanke"). Otettava maa-aines on pääosin hiekkaa. Hakemuksen liitteenä on esitetty asianmukainen ottamissuunnitelma, jossa on huomioitu pohjavesialueella toteutettavan maa-ainesten oton vaatimukset.

2.1.2 Hankealue

Hankkeen maa-aineksenottoalue (jäljempänä "Hankealue") sijaitsee Vuonteenharjun pohjavesialueen pohjoisosassa. Jyväskylän kaupungin omistama energiayhtiö Alva-yhtiöt (ennen Jyväskylän Energia) (jäljempänä "ALVA") omistaa Vuonteenharjun pohjavesialueelle sijoittuvan Vuonteen tekopohjavesilaitoksen, joka on otettu käyttöön vuonna 2000. Tekopohjavesilaitoksen kaivoalueet sijaitsevat noin 1,5–3 kilometrin päässä lounaaseen Hankealueelta. Lähin tekopohjaveden imeytysalue sijaitsee noin kahden (2) kilometrin päässä lounaaseen Hankealueelta.

Hankealue sijaitsee Laukaan kunnan voimassa olevassa ja lainvoimaiseksi 19.12.2011 tulleessa yleiskaavassa nimenomaisesti maa-ainesten ottamiseen osoitetulla alueella. Maa-ainesten ottoalue, jolla Hankealue on, sijaitsee yleiskaavassa osoitetulla tärkeällä pohjavesialueella (Luokka I). Maa-ainesten ottamiseen soveltuviksi osoitetuilla alueilla ottaminen on mahdollista tietyin ympäristöllisin edellytyksin; Hakemuksen mukaisella alueella maa-ainesten ottamisen on tarkoitus perustua pohjaveden suojeluun ja maa-ainestenoton yleissuunnitelmiin eikä alueelle saa sijoittaa pohja- tai pintaveden laatua vaarantavia laitoksia tai toimintoja.

Hankealue sijaitsee alueella, jolla on harjoitettu maa-ainesten ottamista jo vuosikymmenten ajan. Lisä-Penttilän kiinteistöllä on yhä voimassa oleva maa-ainestenottolupa ja Tarvasoran kiinteistöllä on ollut maa-aineistenottolupa, jonka voimassaolo on päättynyt 2018. Laukaan kunta on myöntänyt luvat eikä ole edellyttänyt vesilain mukaista vesilupaa.

Vaikka Hankkeen ottoalue on suurimmalta osalta uusi, sen välittömässä läheisyydessä on vanhoja ottoalueita. Hankealueen välittömässä läheisyydessä, vanhalla ottoalueella on pohjaveden havaintoputkia, joista tehtyjen havaintojen perusteella pohjaveden korkeutta ja laatua on seurattu. Hankkeen ottamissuunnitelman mukainen suunnitelma-alue on 9,34 hehtaaria ja varsinainen ottoalue 5,22 hehtaaria.

2.1.3 ELY:n lausunto

Laukaan kunnan lupalautakunta on pyytänyt lausuntoa ELY-keskukselta, joka on lausunnossaan 27.5.2019 ja sen selvityksessä 8.7.2021 arvioinut maa-ainesten ottoluvan edellyttävän vesilain 3 luvun 2 §:n perusteella Vesiluvan. ELY on tuonut lausunnossaan esille Jyväskylän Energian ja ELY:n yhdessä vuonna 2009 toteuttaman selvityksen, jonka perusteella JSS:n suunnittelema ottoalue sijoittuu sellaiselle alueelle, joka soveltuu tekopohjaveden imeytysalueen jatkoselvittelyyn. ELY-keskus on lausunnossaan Laukaan kunnan lupalautakunnalle vastustanut maa-ainesten ottoluvan myöntämistä ja todennut mm., että

”Vesilain 3 luvun 2 §: viitaten, ELY-keskus katsoo, että Jyvässeudun Sora Oy:n lupahakemuksen mukainen maa-ainesten ottotoiminta voi muuttaa alueella pohjaveden laatua tai määrää (VL 3: 2 § 1 mom.) ja siten aiheuttaa pohjavesiesiintymän tilan huononemista (VL 3: 2§ 2 mom. 2-kohta) sekä muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä (VL 3: 2 § 2 mom. 5-kohta). Edellä esitettyyn viitaten ELY-keskus toteaa, että maa-ainesten ottaminen uudelta avaamattomalta alueelta saattaa vaarantaa tai jopa estää tekopohjavesitutkimukset sekä siten myös estää alueen käyttämisen tekopohjaveden tuotantoon. Näin ollen maa-ainesten ottolupaa alueelle ei tule myöntää.

Vesilain 3 luvun 2 §:ään ja maa-aineslain 3 §:n 4-kohdan perusteella ELY-keskus toteaa, että siinä tapauksessa, että lupaviranomainen harkitse maa-ainesluvan myöntämistä, maa-ainesten ottaminen esiselvitetyltä imeytysalueelta, edellyttää aluehallintoviraston lupaa ennen maa-ainesluparatkaisua.”

2.1.4 ALVA:n lausunto

ALVA on lausunnossaan 14.6.2019 Laukaan kunnan lupalautakunnalle esittänyt JSS:n hakemuksen hylkäämistä ja vesiluvan edellyttämistä. ALVA on todennut mm. seuraavaa:

”Yhtiön näkemyksen mukaan hankkeelle ei tule myöntää lupaa maa-ainesten ottamiselle ilman vesilaissa tarkoitettua lupaa, kun otetaan huomioon alueella jo käytössä oleva tekopohjavedenottamo ja sen tulevaisuuden tarpeet korkealaatuisen ja riittävän vedenhankinnan turvaamiseksi. Yhtiön käsityksen mukaan maa-ainesten ottaminen voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä voi muutos aiheuttaa pohjavesiesiintymän tilan huononemista sekä olennaisesti vähentää tärkeän vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta sekä muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa ja haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä.”

ALVA perustelee lausuntonsa kantaa sillä, että ELY-keskusten ylläpitämä luokittelu (tässä luokka I) merkitsee kyseisen alueen varaamista tulevaisuuden vedenhankintatarkoituksiin ja edelleen, että tätä tarkoitusta varten ALVA ja ELY ovat

yhdessä laatineet selvityksen ALVA:n nykyisen tuotantoalueen lähialueella vuonna 2009. Selvityksen tarkoituksena on ollut määritellä tekopohjaveden tuotantoon soveltuvat alueet pohjavedentuotantolaitoksen pitkän aikavälin kehittämistä varten. Tämän jälkeen tutkimushanketta ei ole kiirehditty, koska se koskee tulevien vuosikymmenten tarpeita.

Vuonna 2009 toteutetusta selvityksestä on laadittu raportti (jäljempänä "Selvitys"). ALVA on esittänyt lausuntonsa liitteenä Selvitykseen perustuvan kartan, jonka mukaan Hankealueelle sijoittuu alue, joka soveltuu tekopohjavesilaitoksen uuden imeytysalueen jatkoselvittelyyn (jäljempänä "Tutkimusalue"). ALVA:n lausunnon mukaan JSS:n Hanke toteutuessaan tarkoittaisi sitä, että tekopohjaveden tuottaminen ei olisi Tutkimusalueella enää mahdollista. Selvitystä ei ole näytetty JSS:lle.

2.2 AVI:n päätös

2.2.1 Vesilupahakemus

Vesilain 3 luvun 2 §:n mukaan vesitaloushankkeella on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista tai olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä.

JSS on hakenut 12.2.2021 AVI:lta Hankkeelle vesilain 3 luvun 2 §:ään perustuvaa Vesilupaa. Asia on tullut vireille AVI:ssa 15.2.2021. JSS on täydentänyt lupahakemustaan 8.4.2021 ja 10.8.2021 AVI:n 11.3.2021 esittämän täydennyspyynnön johdosta. JSS on 1.12.2021 toimittanut AVI:lle muutetun lupahakemuksen (jäljempänä "Vesilupahakemus"). Vesilupahakemuksessa on esitettävä vesilain 11 luvun 3 §:n mukaiset asiat ja sen sisällölle ja siihen sisältyville selvityksille on esitetty tarkemmat vaatimukset valtioneuvoston vesitalousasioista antaman asetuksen (jäljempänä "Asetus") 1, 2 ja 4 §:ssä.

JSS on 8.4.2021 ja 10.8.2021 antamissaan täydennyksissä ja 1.12.2021 toimittamassaan Vesilupahakemuksessaan yksityiskohtaisesti ja asianmukaisesti vastannut täydennyspyyntöihin ja 12.2.2021 jättämänsä aiemman vesilupahakemuksensa perusteella saamiinsa vastineihin ja lausuntoihin ja täyttänyt näkemyksenä mukaan Vesilupahakemukselle vesilain 11 luvun 3 §:n ja Asetuksen 1, 2 ja 4 §:ien vaatimukset.

AVI:n tulee myöntää Vesilupa, mikäli Hanke täyttää vesilain 3 luvun 4 §:n edellytykset.

2.2.2 Päätös ja sen perustelut

AVI on hylännyt JSS:n Vesilupahakemuksen. AVI perustelee kielteistä päätöstään vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin ja 1 momentin 2 ja 5 kohtien perusteella.

AVI on arvioinut, että Hakemuksen mukainen maa-ainestenotto voi muuttaa haitallisella tavalla pohjaveden imeytymistä alueella. AVI on viitannut vesienhoidon tavoitteeseen pohjavesiesiintymien osalta, joita ovat käyttö talousvetenä tai pohjavesien hyvän tilan

saavuttaminen talousvesikäytön kannalta. Vuonteen pohjavesialueella ei ole voimassa olevaa vesienhoidon suunnitelmaa, mutta Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitosuunnitelmassa 2022–2027 keskeisenä tavoitteena pohjavesien osalta on estää tilan heikkeneminen sekä pyrkiä vähintään hyvään tilaan. Vuonteen pohjavesialue on selvityskohde, sillä alueen pohjaveden kemiallisesta laadusta tai määrästä ei ole riittävästi tietoa tilan tai riskien arvioimiseksi.

AVI toteaa, että Hanke sijoittuu sellaiselle pohjavesialueen muodostumisalueelle, jolle on myös suunnitelmia yhdyskunnan talousvesikäytölle. AVI näkee, että Hanke lisää haitallisten laatu muutosten mahdollisuutta talousvesikäyttöön tarkoitettulle pohjavedelle ja sen toteuttaminen saattaisi vaikuttaa vesienhoitosuunnitelman pohjavettä koskevien tavoitteiden toteutumista. Pohjavesiriskiä aiheuttavat toiminnot tulisi pääosin ohjata luokiteltujen pohjavesialueiden ulkopuolelle.

ALVA on hakenut pohjaveden tutkimuslupaa (LSSAVI/2539/2022). AVI on 9.9.2022 antanut mainittuun tutkimuslupahakemukseen myönteisen päätöksen. Päätöksen perusteella ALVA:lla on oikeus suorittaa Tutkimusalueella, joka on osittain päällekkäinen Hankealueen kanssa, tekopohjavesitutkimuksia sen selvittämiseksi, soveltuuko Tutkimusalue tekopohjaveden imeytykseen ja kaivoalueeksi. AVI katsoo, että edellä mainitun päätöksensä perusteella toteutettava tekopohjaveden imeytystutkimus ja Vesilupahakemuksen mukainen Hanke eivät ole Vesilupahakemuksessa esitettyjen tietojen mukaan yhteensovitettavissa.

AVI:n mukaan Hankkeesta koituisi hyötyä JSS:lle ja Lisä-Penttilän kiinteistön omistajalle. Hankkeen hyöty olisi eduksi yksityisille. Hanke hyödyttäisi pienimuotoisesti yleistä etua lähiseudulle saatavan rakennuskäyttöön soveltuvan maa-aineksen myötä.

AVI on päätenyt perusteidensa mukaan tulkintaan, että Hanke on vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin ja 1 momentin 2 ja 5 kohtien mukaisesti luvanvarainen ja on tutkinut vesilain 3 luvun 4 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset ja suorittanut 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisen intressivertailun.

2.3 AVI:n ratkaisun virheet

2.3.1 Vesiluvan tarpeellisuus

Maa-ainesten ottamisesta ei saa aiheutua MAL 3 §:n 1 momentin mukaan tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Vesilain 3 luvun 2 §:n mukaan vesitaloushankkeella on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista (vesilain 3 luvun 2 §:n 2 kohta) tai olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä (vesilain 3 luvun 2 §:n 5 kohta).

Jos edellä mainitut perusteet eivät täyty, ei Hanke edellytä Vesilupaa.

Hankealue sijaitsee alueella, joka on suurelta osin nykyistä ja vanhaa maa-ainesottoaluetta. Lisä-Penttilän kiinteistöllä on voimassa oleva maa-ainestenottolupa ja Tarvasoran kiinteistöllä on ollut vuonna 2018 päättynyt maa-ainesottolupa. Vuonteenharjun pohjavesialueella on yhteensä 12 päättynyttä maa-ainesottolupaa.

Hankealueella ja sen välittömällä lähistöllä vanhoilla maa-ainestenottoalueella välittömästi olevilla havaintoputkilla on seurattu alueen pohjaveden korkeutta, virtaamasuuntaa ja laatua. Maa-ainesoton vaikutuksista pohjaveden laatuun, korkeuteen ja virtaamasuuntaan on saatu ja esitetty luotettava näyttö. Pohjaveden laatu on 2020 suoritettuna laajan analyysin perusteella hyvälaatuista eikä siinä ole todettu haitta-aineita. Alueella toteutettu maa-aineksenotto ei siis ole heikentänyt Hanke-alueen eikä sen lähistön pohjaveden laatua tai poikkeuksellisesti vaikuttanut pohjaveden korkeuteen. Myöskään ALVA:n tekopohjavesilaitoksella ei ole havaittu maanoton heikentävän pohjaveden laatua tai määrää.

Hankealue ei ole ALVA:n tekopohjavesilaitoksen imeytysalueella eikä ottamisalue kuulu olemassa olevan pohjavesituotannon lähisuojavyöhykkeelle. Hankealue ei sijaitse tekopohjavesilaitoksen pohjaveden muodostumisalueella eikä pohjavedenottamon lähialueella.

Vuonteen pohjavesialueella maanottoalueiden yhteispinta-ala oli vuosina 2010–2011 tehtyjen kartoitusten ja vuonna 2014 valmistuneen ympäristöministeriön selvityksen mukaan yhteensä 41,2 hehtaaria, mikä kattaa 4,1 % pohjavesialueen pinta-alasta. Huomioiden, että Hanke kohdistuu osittain jo toteutetulle ottoalueelle, muodostuu Hankkeen myötä kokonaisottoalueeksi Vuonteen pohjavesialueella 45 hehtaaria, noin 4,5 % pohjavesialueen pinta-alasta. Ympäristöministeriön (2020) tutkimuksen mukaan, mikäli ottamisalueiden yhteispinta-ala ylittää 30 % pohjavesialueen pinta-alasta, voidaan ottamisen arvioida aiheuttavan potentiaalisen riskin pohjavedelle.

AVI ei ole riittävällä tavalla arvioinut sitä, minkä vuoksi se katsoo, että Hanke edellyttää vesilain 3 luvun 2 §:n mukaisen vesiluvan. AVI on viitannut ratkaisunsa perusteluissa edellä mainitun lainkohdan kohtiin 2 ja 5, mutta ei ole esittänyt riittäviä perusteluja sille, minkä vuoksi se katsoo, että Hanke aiheuttaa pohjavesiesiintymän tilan huononemista (vesilain 3 luvun 2 §:n 2 kohta) tai että Hanke olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä (vesilain 3 luvun 2 §:n 5 kohta).

Vesilupahakemuksessa on perustellusti osoitettu, että Hanke ei vaaranna pohjaveden laatua pohjaveden ottoalueella maa-aineksen oton aikana eikä sen jälkeen. Tämän vuoksi JSS katsoo, ettei Hanke edellytä vesilain mukaista vesilupaa.

2.3.2 Vesiluvan edellytykset

Vesilain 3 luvun 4 §:n mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos:

- 1) hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua; tai
- 2) hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää, jos vesitaloushanke vaarantaa yleistä terveydentilaa tai turvallisuutta, aiheuttaa huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa taikka suuresti huonontaa paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja.

JSS katsoo, että Hanke ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua, minkä vuoksi vesilupa olisi tullut myöntää vesilain 3 luvun 4 §:n 1 kohdan perusteella. AVI ei ole Päätöksessään riittävällä tavalla arvioinut Vesilupahakemusta vesilain 3 luvun 4 §:n 1 kohdan perusteella. Hankkeen kaltaisia vastaavia maa-ainestenottohankkeita on toteutettu Vuonteen pohjavesialueella jo vuosikymmeniä. Ne eivät ole Vesilupahakemuksessakin osoitetulla tavalla pilanneet pohjavettä, hankaloittaneet tekopohjavedentuotantoa tai muutoinkaan sanottavasti loukanneet yleistä tai yksityistä etua. Pohjaveden laatu on maa-ainesten ottamisesta huolimatta säilynyt alueella hyvänä.

AVI on katsonut, että Hanke lisää pohjaveden haitallisten laatumuutosten mahdollisuutta ja saattaisi vaikuttaa vesienhoitosuunnitelman pohjavettä koskevien tavoitteiden toteuttamista. AVI:n ratkaisusta ei käy ilmi, mihin tosiasioihin AVI:n näkemys perustuu. Sen sijaan JSS:n hakemus osoittaa, että aiempikaan maa-ainesten ottaminen ei ole aiheuttanut pohjaveden laadun heikentymistä. Laatu on ollut ja on edelleen vesienhoitosuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukainen eli hyvä.

Jyväskylän kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelman 2013–2030 mukaan uusille vedenottamoille ei ole tarvita lähivuosikymmeninä. Tämän on tiedostanut myös ALVA 14.6.2019 antamassaan lausunnossa: "Koska kyseessä on varautuminen tulevien vuosikymmenten tarpeisiin, tutkimushanketta ei ole kiirehditty." ALVA:lla on Vuonteen tekopohjavesilaitoksella lupa keskimäärin 15 000 m³/vrk vedenottoon, sallitun maksimimäärän ollessa 25 000 m³/vrk. Vuoden 2018 tietojen mukaan pumppausmäärä on ollut Vuonteen tekopohjavesilaitoksella 10 240 m³/vrk. Tämä osoittaa, että Vuonteen tekopohjavesilaitos toimii vajaalla kapasiteetilla. Vedenottomäärien lähivuosien lisäämiseen ei ole osoitettu tarvetta, ei Vuonteen pohjavesialueella, eikä Jyväskylän alueella muutoinkaan.

AVI on katsonut Hankkeen aiheuttaman mahdollisen haitallisen muutoksen talouskäyttöön suunnitellulle pohjavedelle olevan merkittävä yleiselle edulle aiheutuva haitta. AVI on arvioinut, että varautuminen ilmastonmuutoksen sekä sen myötä mahdollisesti kuivuudesta aiheutuviin muutoksiin turvaamalla pohjaveden saatavuus tulevaisuudessa on yleisen edun turvaamista.

Sen sijaan AVI ei ole ottanut huomioon sitä, ettei alueella ole tosiasiallista tarvetta varautua edes pitkällä aikavälillä kasvattamaan seudullista talousveden tuotantoa. Pelkästään Hankkeen väliaikainen vaikutus Tutkimusalueella ei voi tässä tilanteessa on syytä olla sanottava yleisen tai yksityisen edun loukkaus. Tekopohjavedentuotannon osalta huomioida, että kyseessä on vasta tutkimus, jossa selvitetään tekopohjaveden tuotannon mahdollisuuksia alueella. Tässä vaiheessa on epäselvää, voiko Tutkimusalue ylipäätään olla hyödynnettävissä tekopohjaveden tuotantoalueena. Hanke ei estä tekopohjaveden tuotantoa alueella maa-ainestenotto toiminnan päätyttyä. Tekopohjavesikoetointia suunnitellaan parhaillaan myös olemassa olevalle maa-ainestenottoalueelle.

Hankkeen maa-ainestenottolupa on määräaikainen 10 vuotta, jonka jälkeen alue maisemoidaan. Maa-ainestenoton ja pohjaveden väliin jää Vesilupahakemuksen

mukaisesti tarpeellinen maa-ainekerros. Hankealue on maa-aineksenoton päättymisen jälkeen käytettävissä Tutkimusalueena ja, jos tutkimusten perusteella nähdään soveltuvaksi, edelleen tekopohjaveden tuotantoalueena. Hanke ei Vesilupahakemuksessa osoitetulla tavalla heikennä pohjaveden laatua eikä vaikuta kielteisesti vesienhoidonsuunnitelman yleiseen vaatimukseen pohjavesialeen pohjaveden laadun säilyttämisestä hyvällä tasolla.

Lupahakemuksessa on selvitetty Hankkeen vaikutus lähialueiden yksityiskäytössä oleviin pohjavesikaivoihin. Heikentävää vaikutusta ei ole todettu. AVI ei ole ratkaisussaan perustellut sitä, minkä vuoksi se katsoo Hankkeesta aiheutuvan haittaa pohjavesikaivoille.

JSS katsoo, ettei Hanke sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua. Hanke toteutetaan lainvoimaisessa yleiskaavassa osoitetulla maa-ainesten ottamiseen osoitetulla alueella kaavaa täysin noudattaen, minkä vuoksi lupaedellytykset täyttyvät.

2.3.3 Intressivertailu

JSS katsoo, että AVI on suorittanut vesilain 3 luvun 4 §:n 2 kohdan tarkoittaman intressivertailun virheellisesti.

AVI ei ole huomioinut päätöksessään, että ALVA on yksityinen, voittoa tavoitteleva yritys. Sen yksityisessä intressissä on optimoida omaa toimintaansa. Pohjavedentuotannon lisäämiselle ei ole Vesilupahakemuksessa esitetyllä tavalla yleisen edun edellyttämää tarvetta lähivuosikymmeninä Jyväskylän seudulla. ALVA:n Vuonteen tekopohjavesilaitos toimii vajaan kahdeksalla.

Sen sijaan maa-ainekselle on ajankohtainen ja tosiasiallinen tarve Hankealueen lähistöllä. Ympäristöministeriön ohjeistuksen (2020) mukaan resurssitehokkaassa maa-ainestenotossa tarvittavat maa-ainekset otetaan läheltä käyttökohteita. Hankealueen lähiympäristössä rakennetaan ja Tarvaalantie on korjaustarpeessa lähivuosina. Hiekkavarannot 30 kilometrin säteellä Jyväskylästä ovat todella vähissä ja hiekkaa joudutaan ajamaan Jyväskyläänkin jo paljon kauempaa. Etäisyys tietä pitkin Hankealueelta Jyväskylän keskustaan on noin 30 kilometriä.

ALVA:n suunnitteleman Tutkimuksen toteuttamisen lähtökohtaiset edellytykset Tutkimusalueella ovat kiistanalaiset. METLA:n TEMU-tutkimuksessa vuodelta 2003 käy ilmi, että horisontaalinen viipymä eli virtausaika ja -matka imeytysalueelta vedenottamolle on tärkein tekijä veden laadun ja raakaveden puhdistumisen kannalta. ALVA:n tutkimussuunnitelma osoittaa, että alueen maasto on tekopohjaveden tuottamiseen huonosti soveltuva, koska imeytymismatkat ovat pieniä, lyhimmillään vain 75 metriä. Lisäksi viipymäajat ovat lyhyet. On kyseenalaista, onko tekopohjaveden imeytys ylipäättään mahdollista näin lyhyellä virtausmatkalla. ALVA on sijoittanut osan suunnitelluista kaivopaikoistaan olemassa olevalle maanottoalueelle, mitä ALVA itse on pitänyt riskinä tekopohjavedelle. Lisäksi Tutkimusalueen maanpinnan taso on jo nyt osittain niin matala, että keinotekoinen pohjavedentason nosto johtaisi tekopohjaveden pinnantason nousun yli läheisen Lievestuorejärven vedenpinnan korkeustason. Alueen soveltuminen tutkimuskäyttöön on näin ollen kyseenalaista.

JSS ei ole saanut käyttöönsä ALVA:n Selvitystä eikä ALVA:n vuonna 2019 teettämää pohjavesitutkimusta, jolla on jatkettu vuoden 2009 tutkimusta. Tämän vuoksi JSS ei ole

voinut asiantuntijalla tavalla arvioida Hankkeen vaikutuksia ALVA:n tutkimustoimintaan eikä antaa omaa perusteltua vastinettaan asiaan.

AVI on virheellisesti katsonut, että Hanke estäisi alueen myöhemmän käytön ALVA:n tutkimukseen ja mahdolliseen tekopohjaveden tuottamiseen. Hanke ja ALVA:n tutkimus eivät ole millään tavoin toisiaan poissulkevia. Vaikka niitä ei voida toteuttaa yhtäaikaaisesti suunnitellussa laajuudessa, olisi AVI:n tullut ottaa huomioon se, että tutkimukset ja mahdollinen tekopohjaveden tuotanto voidaan käynnistää sen jälkeen, kun maa-ainestenotto on päättynyt. Intressivertailu ei oikealla ja perustellulla tavalla huomioi yhteensovittamisen mahdollisuutta. Uudelle tekopohjaveden tuotannolle Vuonteen pohjavesialueella ei ole osoitettua tarvetta lähivuosikymmenillä.

AVI ei ole antanut merkitystä myöskään Laukaan kunnan näkemykselle. Laukaan kunnan ympäristönvalvonta on 27.9.2021 päivätyssä lausumassaan AVI:lle todennut, että Hankkeen maa-ainestenotolla ei koeta olevan vaikutusta yksityisten talouksien vedenhankintaan. Yksityiskaivojen veden laatu on ollut hyvä ja veden riittävydessä ei ole ongelmaa. Toiminnalla ei ole merkittävää vaikutusta Vuonteen vedenottamon toimintaan tai pohjaveden laatuun. Lisäksi Laukaan kunnan ympäristönvalvonta lausuu, että toiminnan ei muutenkaan arvioida heikentävän pohjaveden laatua.

2.3.4 Yleiskaavan merkitys

AVI on päätöksensä perusteena todennut, että maa-ainestenotto on mahdollista sijoittaa muille kuin vedenhankinnan kannalta merkittävälle alueelle. Lisäksi AVI on katsonut, että uudet, pohjavesiriskejä aiheuttavat toiminnot, kuten maa-ainestenotto tulisi pääosin ohjata luokiteltujen pohjavesialueiden ulkopuolelle.

AVI ei ole huomionnut luvan edellytyksiä arvioidessaan lainkaan sitä, että alueella voimassa olevassa ja lainvoimaisessa yleiskaavassa Vuonteen pohjavesialueelle on osoitettu alueita maa-ainesten ottamiseen huolimatta siitä, alue on yleiskaavassa tunnistettu tärkeäksi pohjavesialueeksi (luokka I).

Ympäristöministeriö korostaa Maa-ainesten ottaminen – Opas ainesten kestäväan käyttöön -julkaisussaan (Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:24) maa-ainesten ottamisen resurssitehokkuutta. Oleellisena osana tässä on maa-ainesten ottaminen läheltä käyttökohteita.

2.3.5 Salassa pidetyt selvitykset

ELY ja ALVA ovat yhteistyössä selvittäneet mahdollisuuksia valmistaa tekopohjavettä Vuonteen pohjavesialueella nykyisen tekopohjavesilaitoksen pohjoispuolella vuonna 2009. Kohdassa 2.1.4 esitetyllä tavalla selvityksestä on laadittu Selvitys. ELY ja ALVA ovat lausunnoissaan vedonneet, että JSS:n Hakemuksen mukainen maa-aineksenotto saattaa vaarantaa tai jopa estää tekopohjavesitutkimukset ja siten myös estää alueen käyttämisen tekopohjaveden tuottamiseen. Suunnitellut tekopohjavesitutkimukset perustuvat Selvitykseen.

JSS on pyytänyt Selvitystä syksyllä 2019 arvioidakseen ALVA:n tekovesipohjatutkimuksen suunnitelmien vaikutukset Hakemukseensa perustuvaan maa-ainestenottoon. ELY on määrittänyt Selvityksen salaiseksi julkisuuslain 5 §:n 3 momentin 4 kohdan perusteella. Salassapito perustuu näkemykseen, jonka mukaisesti Selvitystä on

pidettävä yksityisen toimijan lukuun tehtynä. Lisäksi ELY katsoo, että kyseessä on ALVA:n elinkeinotoimintaa koskeva keskeneräinen selvitys ja se tulee pitää salassa julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan perusteella.

ALVA ei ole tässä tilanteessa julkisuuslaissa tarkoitettu yksityinen toimija. Selvityksen esittäminen JSS:lle ei olisi aiheuttanut ALVA:lle taloudellista vahinkoa. Sillä ei ole kilpailua alueella.

Selvityksen lisäksi ALVA on käynnistänyt Siilonkankaan vedenhankintaan tähtäävät tarkentavat pohjavesitutkimukset vuonna 2019. Nämä tutkimukset jatkavat vuoden 2009 Selvityksen perusteena olevia tutkimuksia. ALVA:n 12.4.2022 päivytyssä lausumassa AVI:lle on viitattu vuoden 2019 jatkotutkimuksiin, mutta esitetty ne salattaviksi. JSS ei ole pyynnöstään huolimatta saanut perehtyä näihinkään tutkimuksiin².

Selvityksen ja vuoden 2019 jatkotutkimusten salaamisen vuoksi JSS ei ole voinut arvioida niiden vaikutuksia omalta kannaltaan. Selvityksen ja jatkotutkimuksen salaaminen on merkittävästi hankaloittanut JSS:n mahdollisuutta huomioida vesilain mukaisen vesitaloushankkeen edellyttämän luvan vaatimuksia AVI:lle osoittamassa hakemuksessaan. JSS:n käsityksen mukaan salatut tiedot ovat voineet merkittäväällä tavalla vaikuttaa AVI:n Päätökseen.

Hallintolain 31 § mukaisesti JSS:lle olisi tullut ennen asian ratkaisemista varata tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Tämä tilaisuus on Selvityksen ja jatkotutkimusten kohdalla laiminlyöty.

2.4 Oikeudenkäyntikulut

JSS katsoo, että AVI on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (L 808/2019) 95 §:n perusteella velvollinen korvaamaan JSS:n oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeudessa. Perusteena oikeudenkäyntikuluvaatimukselle on erityisesti se, ettei AVI ole riittävällä tavalla täyttänyt selvitysvelvollisuuttaan vesiluvan edellytyksiä arvioidessaan.

2.5 Yhteenveto

JSS katsoo, että AVI:n Päätös on lainvastainen. AVI on arvioinut vesiluvan tarpeellisuuden ja vesiluvan edellytykset virheellisesti. AVI on laiminlyönyt hallintolain 31 §:n mukaisen selvittämisvelvollisuuden. Selvittämisvelvollisuuden laiminlyönti koskee kohdan 2.3 tarkoittamien Selvityksen ja jatkotutkimuksen salaamisen ohella myös AVI:n ratkaisun perusteeksi ilmoitettuja seikkoja pohjaveden laadun heikentymisestä. AVI on katsonut Hankkeen heikentävän pohjaveden laatua ilman sitä tukevia selvityksiä. Edelleen AVI on katsonut Hankkeen vaarantavan Pohjaveden saatavuuden ilman sitä tukevia selvityksiä.

AVI ei ole riittävällä tavalla selvittänyt ALVA:n tekopohjavesialueen laajentamisen tarpeellisuutta suhteessa seudun vedenhankinnan tarpeisiin. AVI on sivuuttanut JSS:n yksityiskohtaiset perustelut Hankkeesta ja sen todellisista vaikutuksista pohjaveden laatuun ja määrään sekä Hankkeen vaikutuksesta ALVA:n tekopohjavesitutkimuksiin ja mahdolliseen tulevaan tekopohjaveden tuottamiseen.

² Liite 2

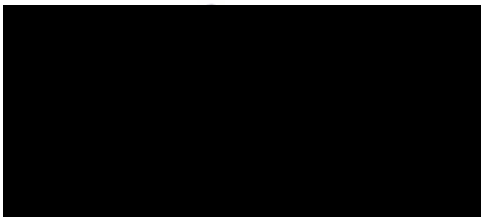
Edelleen JSS katsoo, ettei AVI ole toiminut hallintolain 6 §:ssä esitettyjen hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti. JSS katsoo, ettei AVI ole kohdellut sitä tasapuolisesti intressivertailua suorittaessaan. AVI on antanut ALVA:n intressille ratkaisevan merkityksen ilman, että on varannut JSS:lle tilaisuuden lausua ALVA:n Selostuksessa esitetyistä seikoista.

3 ASIAKIRJAT

Valittaja viittaa valituksensa tueksi AVI:lle toimittamiinsa asiakirjoihin.

Lisäksi JSS vetoaa liitteenä oleviin uusiin asiakirjoihin.

Oulussa, tammikuun 30. päivänä 2023

Jyvässeudun Sora Oy:n valtuuttama asiamies

LIITTEET

- Liite 1. Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintoviraston päätös nro 211/2022 diaarinro LSSAVI/2543/2021, 22.12.2022
- Liite 2. Sähköpostikeskustelu Jyvässeudun Sora Oy - Alva-yhtiöt Oy 17.12.2020 - 11.2.2021
Tarvaalan tutkimuslupa-asia
 - Alva-yhtiöt Oy ei antanut Jyvässeudun Sora Oy:lle mahdollisuutta perehtyä tutkimukseen